

ŽMOGAUS PAPILOMOS VIRUSO INFEKCIJA

Žmogaus papilomos viruso (ŽPV) infekcija - tai virusinė, dažniausiai, lėtinė liga, kai šios infekcijos sukėlėjas išlieka latentinėje fazėje, tačiau veikiant rizikos veiksniams gali sukelti kliniškai įvairius odos, viršutinių kvėpavimo takų, lytinių organų sistemos gleivinių pažeidimus ar galimi ikivėžiniai ar vėžiniai susirgimai.

Šiuo metu žinoma daugiau kaip 200 žmogaus papilomos virusų tipų, iš kurių apie 40 tipų aptinkama lytinių organų gleivinėje. Kai kurie ŽPV tipai turi onkogeninių savybių ir apie 13 ŽPV tipų yra ypač aukšto onkogeniškumo. Tai reiškia, kad jie gali sukelti vėžį. Vienas svarbiausių rizikos veiksnių, sąlygojančių gimdos kaklelio vėžio išsivystymą – ŽPV infekcija lytiniuose takuose. 16 ir 18 ŽPV tipai yra 70 proc. susiję su gimdos kaklelio vėžiu ar ikivėžiniais gimdos kaklelio pažeidimais. Epidemiologiniai tyrimai parodė, kad gimdos kaklelio vėžio histologiniuose tyrimuose 99,7 proc. atvejų nustatoma ŽPV infekcija. 2008 metais vokiečių mokslininkui Haraldui zur Hausenui paskirta Nobelio premija už tai, kad jis įrodė, jog gimdos kaklelio vėžio sukėlėjas yra ŽPV. ŽPV infekcija taip pat yra susijusi su išangės, makšties, išorinių lytinių organų, varpos vėžiu.

ŽPV infekcijos šaltinis ir rezervuaras yra užsikrėtęs ŽPV žmogus. ŽPV infekcija gali užsikrėsti tiek vyrai, tiek moterys. ŽPV plinta lytinių santykių (vaginalinių, oralinių, analinių) metu. Infekuota ŽPV motina virusą gali perduoti vaikui gimdymo metu. ŽPV taip pat galima užsikrėsti kontaktiniu būdu per odą bei gleivinių mikrotraumas.

Dažnai ŽPV užsikrėtę asmenys neturi jokių simptomų, tačiau jie infekuoti - viruso nešiotojai, t.y. virusą gali perduoti kitiems. Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro duomenimis, ŽPV paplitimas įvairiose šalyse skirtingas ir priklauso nuo jaunimo seksualinio debiuto, seksualinių partnerių skaičiaus ir kitų veiksnių. ŽPV paplitimas skirtingose amžiaus grupėse gali skirtis 10 kartų. Teigiama, kad lytiškai aktyvūs žmonės bent kartą savo gyvenime yra susidūrę su ŽPV. Tyrimų duomenimis, netrukus po seksualinio debiuto (po pirmųjų lytinių santykių) jau randama ŽPV infekcija lytiniuose takuose. Net ir tie asmenys, kurie turėjo tik vieną lytinį partnerį taip pat galėjo užsikrėsti ŽPV.

Maždaug apie 90 proc. ŽPV infekcijos atvejų per pora metų praeina savaime be jokio gydymo. Tais atvejais, kai ŽPV infekcija pasilieka organizme, neretai ji sukelia lėtinį uždegimą ar įvairias sveikatos problemas, kurios priklauso nuo ŽPV tipo. Ilgainiui ŽPV organizme gali sukelti audinių supiktybėjimą ir vėžį. Sveikatos problemos, kurias sukelia skirtingi ŽPV tipai yra labai įvairios. Tai odos ir genitalijų karpas (makšties, varpos, išangės, tarpvietės ir kt.); gerklės, gerklų papilomatozė; makšties, varpos, išangės vėžys; gimdos kaklelio vėžys; tonzilių, liežuvio ir kitų lokalizacijų vėžys. Didelės onkogeninės rizikos ŽPV tipai (ŽPV 16 ir 18) kartu su kitais veiksniais sąlygoja gimdos kaklelio vėžį. Ikivėžiniai gimdos kaklelio pažeidimai taip pat susiję su ŽPV infekcija. Gimdos kaklelio vėžio išsivystymo rizika yra nedidelė, jei laiku diagnozuojami ir gydomi gimdos kaklelio ikivėžiniai pažeidimai.

Virusų tipai, rizikos veiksnių įvairovė, žmogaus imuninis atsakas nulemia, ar ŽPV infekcija ilgainiui išnyks, formosis gerybiniai atitinkamų gleivinių pakitimai, ar iš lėto, per daugelį metų, įvyks infekuotų ląstelių piktybinė transformacija ir išsivystys vėžys.

Anogenitalines karpas daugiau kaip 90 proc. atvejų sukelia ŽPV 6 ir 11 tipai. Keturvalentės ir devyniavalentės ŽPV vakcinos apsaugo ir nuo anogenitalinių karpų.

Daugiau informacijos *Žmogaus papilomos viruso prevencijos metodinėse rekomendacijose*, kurias galima rasti [čia](#).

Informciją parengė: gyd. I.Čaplinskienė